

ISSN 2307-8049

НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

Серія
Юридичні науки

Випуск
2/2014

Висновки. Таким чином, пропонуємо класифікувати лісові ресурси залежно від цілей використання лісових ресурсів на захисні, рекреаційно-оздоровчі, ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення, експлуатаційні ліси; залежно від природних властивостей лісових ресурсів – на соціальні ресурси, недеревинні рослинні ресурси, тваринні ресурси, деревинні ресурси; залежно від

напрямків діяльності використання лісові ресурси можна поділити на економічні та екологічно-соціальні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кириллов В.И. Логика: учебник / В.И. Кириллов, А.А. Старченко. – М.: Высшая школа, 1982. – 263 с.
2. Василенко В.А. Основы теории международного права / В.А. Василенко. – К.: Вища школа, 1988. – 229 с.

УДК 349.4

ІНСТИТУЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕКУЛЬТИВАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

Місінкевич А.Л., к. ю. н., старший викладач
кафедри трудового, земельного та господарського права
Хмельницький університет управління та права

Стаття присвячена висвітленню особливостей здійснення інституційно-функціонального забезпечення у правовідносинах з рекультивациі земель в Україні. Проаналізовано структуру та коло повноважень органів загальної та спеціальної компетенції щодо проведення рекультивацийних робіт на землях України.

Ключові слова: рекультивациа земель, правовідносини з рекультивациі, органи державної влади, коло повноважень органів державної влади.

Статья посвящена рассмотрению особенностей осуществления институционально-функционального обеспечения в правоотношениях по рекультивации земель в Украине. Проанализирована структура и круг полномочий органов общей и специальной компетенции по проведению рекультивационных работ на землях Украины.

Ключевые слова: рекультивациа земель, правоотношения по рекультивациии, органы государственной власти, круг полномочий органов государственной власти.

Misinkevich A.L. INSTITUTIONAL AND FUNCTIONAL SOFTWARE LAND RECLAMATION IN UKRAINE

The article is devoted to the peculiarities of institutional and functional security in relationship with land reclamation in Ukraine. We analyzed the structure and terms of reference of general and special competence to conduct remediation on the land of Ukraine.

Key words: land reclamation, remediation of legal, public authorities, terms of reference of public authorities.

З проголошенням Україною незалежності та проведенням земельної реформи у державі все актуальнішим постає питання щодо запровадження заходів з охорони земель. Цей інститут земельного права є одним з найважливіших природоохоронних завдань нашої держави, який полягає у здійсненні системи правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню сільськогосподарських угідь та переведення їх для несільськогосподарських потреб, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення та підвищення родючості ґрунтів. Норми Конституції України та Земель-

ного кодексу України проголошують землю основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Водночас, згідно з доктринальними положеннями науки земельного права, ефективне та раціональне використання землі є складовою екологічної безпеки держави.

Стан земельних ресурсів багато в чому залежить від результатів антропогенного впливу на навколишнє природне середовище. Серед них необхідно, насамперед, назвати промислове виробництво, зокрема здійснення видобутку корисних копалин. Ця діяльність спричинює не тільки порушення та деградацію земель, а й виникнення різноманітних ерозійних процесів. У зв'язку з

цим на перший план в охороні земель усе частіше виступають питання проведення рекультивацийних заходів. Успішне розв'язання питань охорони природи і використання її ресурсів, як зазначає В. Л. Мунтян, значною мірою залежить від організації роботи самої держави, яка виконує важливу природоохоронну функцію [1, с. 48]. Тому ефективно здійснення рекультивациї земель в Україні залежить від успішного проведення державно-правової політики та налагодженого функціонування системи органів державної влади як основоположних інституцій у правовідносинах з рекультивациї земель.

Зазначена проблематика досліджувалася у наукових працях В. Л. Мунтяна [1], П. Ф. Кулинича, А. П. Шеремета, Н. Ю. Гальчинської [2], К. О. Смовж.

Інституційно-функціональне забезпечення тих чи інших земельних правовідносин, за твердженням Н. Ю. Гальчинської, розглядається як законодавчо врегульована діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування щодо реалізації ними у визначених межах своїх функцій та повноважень у сфері державного регулювання земельних відносин, забезпечення гарантій здійснення і захисту суб'єктивних прав на земельні ділянки, раціонального використання й охорони землі як об'єкта права власності Українського народу та основного національного багатства [2, с. 140].

При цьому, за словами науковця, діяльність владних інституцій має бути спрямована на реалізацію функцій і повноважень щодо регулювання земельних правовідносин з метою забезпечення раціонального використання й охорони землі як основного національного багатства, що перебуває під особливою охороною держави [2, с. 140].

Оцінюючи діяльність органів державної влади щодо управління рекультивацийних правовідносин, доречно провести класифікацію за критерієм характеру їх компетенції. Так, за вищевказаною ознакою органи державного управління з рекультивацийних правовідносин поділяються на органи загальної компетенції, органи спеціальної компетенції та органи галузевої компетенції.

Загальне державне управління і регулювання земельних відносин з питань проведення рекультивацийних робіт здійснюється Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування та місцевою владою.

Відповідно до п. п. 3, 6 ст. 85 Конституції України [3], ст. 6 ЗК України від 25 жовтня 2001 року [4] зі змінами та доповненнями, ст. 9 Закону України «Про землеустрій» [5] та ст. 6 Закону України «Про охорону земель» до компетенції Верховної Ради України в га-

лузі управління у сфері здійснення рекультивациї належать: а) прийняття законів у галузі регулювання земельних відносин; б) визначення засад державної політики в галузі використання та охорони земель (у тому числі земель, які підлягають рекультивациї); в) затвердження загальнодержавних програм щодо використання та охорони земель [6].

Аналіз чинного законодавства свідчить про часткову результативність діяльності Верховної Ради України у зазначеній сфері. За період незалежності нашої держави було прийнято низку законів та постанов, які містять норми щодо регулювання здійснення рекультивациї порушених, деградованих і забруднених земель: Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами», постанови Верховної Ради України «Про Концепцію розвитку гірничо-металургійного комплексу» та «Про концепцію сталого розвитку населених пунктів», Гірничий закон України, закони України «Про меліорацію земель», «Про Загальнодержавну програму поводження з токсичними відходами», ЗК України, закони України «Про охорону земель», «Про землеустрій», «Про державний контроль за використанням та охороною земель», «Про автомобільні дороги», та Закон України «Про Загальнодержавну цільову програму захисту населення і території від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2013-2017 роки». Проте станом на 2013 рік Верховна Рада України так і не прийняла спеціалізованих Закон України «Про рекультивацию земель», не розглянула Засади державної політики в галузі використання та охорони земель і, зокрема, земель, які потребують рекультивацийних заходів, не затвердила Загальнодержавну програму використання та охорони земель. Таким чином, до теперішнього часу відсутній чіткий механізм правового забезпечення Конституційних положень про те, що земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Відповідно до Закону України «Про Кабінет Міністрів України» від 16 травня 2008 року [7] Уряд України є відповідальним перед Президентом України, Верховною Радою України з питань регулювання земельних відносин. До повноважень КМ України щодо забезпечення проведення рекультивацийних робіт на пошкоджених, деградованих та забруднених землях України належить забезпечення проведення державної політики у сфері охорони природи, екологічної безпеки і природокористування; встановлення порядку проведення моніторингу земель; координація органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, установ,

підприємств і організацій у галузі охорони земель; надання, вилучення і зміна цільового призначення земельних ділянок державної власності (ріллі, багаторічних насаджень для несільськогосподарських потреб), а також особливо цінних земель проводяться місцевими державними адміністраціями; реалізація державної політики у галузі використання й охорони земель; координація проведення земельної реформи; розроблення і забезпечення виконання загальнодержавних програм використання та охорони земель; організація ведення державного земельного кадастру, державного контролю за використанням та охороною земель та здійснення землеустрою, встановлення порядку проведення моніторингу земель.

Відповідно до ст. 21 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 року [8] та ст. 17 ЗК України місцева державна адміністрація також наділена повноваженнями у галузі регулювання земельно-рекультивацийних відносин, серед яких можна назвати такі: участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних і регіональних (республіканських) програм з питань використання та охорони земель, координація здійснення землеустрою та державного контролю за використанням та охороною земель, підготовка висновків щодо надання або вилучення (викупу) земельних ділянок, здійснення контролю за використанням коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, пов'язаних із вилученням (викупом) земельних ділянок, координація діяльності державних органів земельних ресурсів [4].

Функції та повноваження органів місцевого самоврядування у сфері земельно-рекультивацийних відносин закріплені у Конституції України, а також у ЗК України та законах України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року [9], «Про столицю України – місто-герой Київ» від 15 січня 1999 року [10].

За ЗК України та названими законами земельна юрисдикція органів місцевого самоврядування у сфері регулювання означених правовідносин поширюється на всю територію виключно у межах населених пунктів і компетенцію сільських, селищних та міських рад у цій сфері і дозволяє цим органам самоврядування реалізувати такі функції у галузі земельно-рекультивацийних відносин: планування території, землеустрій, державний земельний кадастр, нормування і стандартизація, контроль, примусове відчуження земельних ділянок, вирішення земельних спорів, зонування земель.

Спеціальне державне управління і регулювання земельних відносин з питань проведення рекультивацийних робіт здійснюється Міністерством екології та природних ресурсів України, Державним агентством земельних ресурсів України, Державного екологічного інспекцією України.

Повноваження Міністерства екології та природних ресурсів України у галузі регулювання земельно-рекультивацийних відносин визначаються Положенням «Про Міністерство екології та природних ресурсів України» від 13 квітня 2011 року [11], ст. 14 ЗК України [4] та ст. 17 Закону України «Про охорону земель» [6], серед яких можна назвати такі: участь у розробці загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель, участь у розробці проектів нормативно-правових актів у галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів, здійснення державної екологічної експертизи землекористування, внесення пропозицій щодо формування державної політики в галузі охорони та раціонального використання земель, здійснення міжнародного співробітництва з питань охорони земель.

Державне агентство земельних ресурсів України, яке є центральним органом виконавчої влади з питань земельних ресурсів та топографо-геодезичної і картографічної діяльності, діяльність якого спрямовується і координується КМ України через Міністерство аграрної політики та продовольства України, повноваження якого щодо державного управління земельно-рекультивацийними відносинами регулюється Положенням «Про Державне агентство земельних ресурсів України» від 8 квітня 2011 року [12], ст. 16 Закону України «Про охорону земель» та ст. 15-1 ЗК України [4].

Відповідно до норм означених нормативно-правових актів на Державне агентство земельних ресурсів України покладаються в аспекті рекультиваций такі повноваження: участь у реалізації загальнодержавних та регіональних програм охорони земель; здійснення моніторингу та охорони земель; забезпечення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель; забезпечення підготовки і здійснення організаційних, економічних, екологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання та охорону земель; розробка в установленому законодавством порядку проектів нормативно-технічних документів, державних стандартів, норм і правил; здійснення землеустрою, забезпечення проведення інвентаризації земель, участь у плануванні територій, здійснення заходів щодо вдо-

сконалення порядку ведення обліку і підготовки звітності з регулювання земельних відносин; використання та охорона земель, формування екомережі; внесення до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування пропозиції щодо використання коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.

Державна екологічна інспекція України входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для забезпечення реалізації державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення й охорони природних ресурсів, яка є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується КМ України через Міністерство екології та природних ресурсів України. Повноваження Державної екологічної інспекції України у галузі регулювання земельно-рекультивацийних відносин визначаються Положенням «Про Державну екологічну інспекцію України» від 13 квітня 2011 року [13], ст. 7 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» [14] та ст. 14-2 ЗК України [4].

Відповідно до норм означених нормативно-правових актів на Державну екологічну інспекцію України покладається таке коло повноважень щодо забезпечення проведення рекультивацийних робіт: здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства України про охорону земель органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами; виконання екологічних вимог під час надання у власність і користування, у тому числі в оренду, земельних ділянок; здійснення заходів щодо запобігання забрудненню земель хімічними і радіоактивними відходами, стічними водами; додержання екологічних нормативів з питань використання та охорони земель; додержання вимог екологічної безпеки під час розроблення нової техніки і технологій для обробки ґрунтів, а також під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції, введення в дію підприємств, споруд та інших об'єктів; участь у розробці нормативно-правових актів у сфері охорони земель.

Галузеве державне управління і регулювання земельних відносин з питань проведення рекультивацийних робіт здійснюється Міністерством аграрної політики та продовольства України і Державною інспекцією сільського господарства України.

Повноваження Міністерства аграрної політики та продовольства України в галузі

регулювання земельно-рекультивацийних відносин визначаються Положенням «Про Міністерство аграрної політики та продовольства України» від 23 квітня 2011 року [15], ст. 15 ЗК України [4], ст. 18 Закону України «Про охорону земель»; [6] серед яких можна назвати такі: розроблення загальнодержавних і регіональних програм відтворення родючості ґрунтів; забезпечення формування державної політики з використанням та охороною земель; організація розроблення в установленому законом порядку стандартів, норм і правил з охорони та підвищення родючості ґрунтів; розроблення механізмів економічного стимулювання, впровадження заходів щодо використання та охорони земель і підвищення родючості ґрунтів; затвердження порядку одержання документів, матеріалів та іншої інформації, необхідної для здійснення контролю над використанням та охороною земель; затвердження методичних рекомендацій для сільськогосподарських підприємств будь-якої форми власності з питань використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, впровадження новітніх ресурсо-енергоощадних технологій, засобів і обладнань; організація проведення робіт, пов'язаних із реалізацією земельної реформи; затвердження порядку видачі й анулювання спеціальних дозволів на зняття і перенесення родючого шару ґрунту земельних ділянок; затвердження порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів (протиерозійні, гідротехнічні, рекультивация зруйнованих земель) державного замовлення; проведення відповідно до законодавства моніторингу земель та охорони земель; забезпечення та здійснення землеустрою; координація роботи з відновлення продуктивної цінності земель сільськогосподарського призначення; розробка та сприяння впровадження ґрунтозахисних технологій і відновлення родючості ґрунтів виступає у межах своїх повноважень замовником виконання робіт з районування (зонування) земель.

Державна інспекція сільського господарства України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується КМ України через Міністерство аграрної політики та продовольства України, входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі.

Повноваження Державної інспекції сільського господарства України у галузі регулювання земельно-рекультивацийних відносин визначаються Положенням «Про Державну інспекцію сільського господар-

ства України» від 13 квітня 2011 року [16], ст. 15-2 ЗК України [4] та ст. 6 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель в Україні» [14], серед яких можна назвати такі: виконання умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних із порушенням ґрунтового покриву; своєчасне проведення рекультивації порушених земель в обсягах, передбачених проектом рекультивації; проведення землеустрою; виконання заходів, передбачених проектами землеустрою, зокрема, за дотриманням власниками та користувачами земельних ділянок вимог, визначених у проектах землеустрою; дотримання строків своєчасного повернення тимчасово зайнятих земельних ділянок та обов'язкового виконання заходів щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням; дотримання порядку визначення та відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва; використання земельних ділянок відповідно до цільового призначення; своєчасне проведення підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності заходів щодо збереження, відтворення та підвищення родючості ґрунтів; обстеження земельних ділянок, які підлягають рекультивації, та видача спеціальних дозволів на зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок відповідно до проектів, затверджених у встановленому порядку, а також обстеження земельних ділянок, яким заподіяна шкода внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу; участь у роботі комісій під час прийняття в експлуатацію меліоративних систем і рекультивованих земель, захисних лісонасаджених, протиерозійних, гідротехнічних споруд та інших об'єктів, які споруджуються з метою підвищення родючості ґрунтів та забезпечення охорони земель; розрахунок розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання їх не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву без спеціального дозволу, та вжиття заходів до її відшкодування в установленому законодавством порядку; подача пропозиції щодо фінансування заходів з охорони земель.

Вищезазначені нами функції державного управління не охоплюють весь спектр організаційних робіт з приводу ефективного функціонування у державі заходів з рекультивації пошкоджених, деградованих

і забруднених земель. На наш погляд, виникає гостра необхідність визначити окрему функцію державного управління земельними ресурсами – «рекультивація земель». У рамках цієї управлінської функції органи державної влади та місцевого самоврядування мають забезпечити прогнозування, планування, фінансування, землеустрій, викуп (вилучення) земель, консервацію, агролісомеліорацію, моніторинг земель та ґрунтів, боротьбу із ерозією ґрунтів, формування екологічної мережі на території держави.

Для ефективного здійснення державного управління рекультивації деградованих, пошкоджених та забруднених земель необхідно створити в системі органів державної влади Державну службу з охорони ґрунтів. У науковій доктрині вже давно існує думка про запровадження такого органу виконавчої влади щодо забезпечення охорони земель та ґрунтів. Першим серед науковців, хто висловив пропозицію про доцільність створення означеного спеціалізованого органу державної влади, ще за радянських часів був В. Л. Мунтян [17, с. 95-96]. У незалежній Україні цю ідею підхопили та почали розвивати у своїх працях А. П. Шеремет [18, с. 183-184], П. Ф. Кулинич [19, с. 543-570] та К. О. Смовж [20, с. 173-174].

Як зазначає П. Ф. Кулинич, питання створення Державної служби з охорони ґрунтів було порушено на державному рівні ще у 2005 році з прийняттям рішення Ради національної безпеки і оборони «Про стан додержання вимог законодавства та заходи щодо підвищення ефективності державної політики у сфері регулювання земельних відносин, використання та охорони земель», за яким Кабінету Міністрів України було доручено у 2-тижневий термін розглянути питання щодо утворення в складі Мінагрополітики державного органу управління з питань охорони родючості ґрунтів [19, с. 554]. В Україні до цього часу вимоги вищезазначеного нормативно-правового акта не виконані. Напрошується висновок, що у вищих органах влади не усвідомили важливість здійснення державної політики з охорони та раціонального використання земельного фонду держави та його родючого ґрунту.

На думку науковця, сьогодні відстежується неефективне зосередження сучасної земельної політики України. В одному органі влади – Державному агентстві земельних ресурсів України – зосереджені всі повноваження у галузі державного регулювання земельних відносин, включаючи й ті, які в силу свого суспільного характеру та юридичного змісту не можуть здійснюватися одним і тим же органом влади через небезпеку виникнення правової ситуації, яка

в законодавстві західних країн чітко визнається як «конфлікт інтересів» [19, с. 557].

З точки зору державного управління, у правовідносинах з рекультивациі, на нашу думку, на Державну службу з охорони ґрунтів України повинно покладатися виконання таких основних завдань:

- забезпечення проведення рекультивацийних робіт на деградованих, пошкоджених і забруднених земельних ділянках шляхом формування культурних ландшафтів, до яких входять агроландшафти, оазисні, меліоративні, лісо-господарчі, урбанізовані, архітектурні ландшафти, лісопарки, дендропарки та інші;

- створення необхідних умов для нормального функціонування, збереження і збагачення культурних ландшафтів шляхом контролю та постійного догляду за ними, ведення раціонального впорядкування та ефективного природокористування на них;

- проведення моніторингу забруднених, деградованих та порушених ґрунтів та земель у цілому, які потребують рекультивацийних заходів для формування ландшафтно-ї структури та екологічної мережі;

- забезпечення контролю за здійсненням рекультивациі земель органами державної влади та місцевого самоврядування як основоположної функції державного управління земельними ресурсами;

- визначення меж рекультивованої ділянки, обсягу і напрямку проведення рекультивацийних робіт на відповідній території задля ефективного формування культурних ландшафтів та екологічної мережі у державі;

- розроблення та впровадження загальнодержавних та регіональних програм з охорони та раціонального використання земель в державі та затвердження генеральних та регіональних схем рекультивациі пошкоджених земель;

- здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо рекультивациі земель та раціональним використанням земель на території держави, які вже зазнали рекультивацийних робіт.

Однак у цьому аспекті є певні правові прогалини. Це пояснюється відсутністю генеральних і регіональних схем рекультивациі пошкоджених земель України та відповідних нормативно-правових актів для організації та забезпечення проведення рекультивацийних заходів. Землевпорядні документи з рекультивациі земель повинні розроблятися на державному рівні науковими установами за рахунок державного бюджету, а регіональні – за рахунок місцевого бюджету.

Цілком слушною є позиція П. Ф. Кулинича щодо формування Державної служби охорони ґрунтів на базі Державного технологічно-

го центру охорони родючості ґрунтів шляхом його реорганізації. Ця служба має функціонувати в системі Міністерства аграрної політики та продовольства України, оскільки вона покликана забезпечувати інтереси охорони земель сільськогосподарського призначення. Державна служба з охорони ґрунтів повинна бути незалежною від завдань обслуговування лише відомчих інтересів, а отже, повинна мати більш високий правовий статус, ніж звичайний структурний підрозділ Міністерства [19, с. 562-563].

З метою забезпечення реалізації основних завдань та основних напрямків діяльності Державна служба з охорони ґрунтів повинна мати відповідну структуру, яка може включати: а) на національному рівні – Національне управління Державної служби охорони ґрунтів; б) на обласному (регіональному) рівні – обласні (регіональні) центри Державної служби охорони ґрунтів; в) на районному рівні – групи контролю та консультативно-дорадчого забезпечення раціонального використання та охорони земель.

Аналізуючи інституційно-функціональне забезпечення рекультивациі земель в Україні, слід відмітити недосконалість діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в аспекті здійснення своїх повноважень щодо управління земельними ресурсами та їх охорони.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мунтян В. Л. Правові проблеми раціонального природокористування. – К. : КНУ, 1973. – 181 с.
2. Гальчинська Н. Ю. Інституційно-функціональне забезпечення правового режиму земель промислових зон / Н. Ю. Гальчинська // Південноукраїнський правовий часопис Одеського державного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 1. – С. 139-142.
3. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
5. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 р. № 858-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 282.
6. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 349.
7. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 16 травня 2008 року // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 25. – Ст. 241.
8. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 20-21. – Ст. 190.
9. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

10. Про столицю України – місто-герой Київ : Закон України від 15 січня 1999 року // Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 11. – Ст. 79.
11. Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України : Указ Президента України від 13.04.2011 р. № 452 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/452/2011/page>.
12. Про Державне агентство земельних ресурсів України : Указ Президента України від 8 квітня 2011 р. № 445 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/445/2011>.
13. Про Державну екологічну інспекцію України : Указ Президента України від 13.04.2011 р. № 454/2011 // Урядовий кур'єр. – 2011. – № 83.
14. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 350.
15. Про положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України : Указ Президента України від 23. 04. 2011 р. № 500 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/500/2011/page>.
16. Про Державну інспекцію сільського господарства України : Указ Президента України від 13.04.2011 р. № 459/2011 // Урядовий кур'єр. – 2011. – № 88.
17. Мунтян В. Л. Правова охорона ґрунтів Української РСР / В. Л. Мунтян. – К. : Наукова думка, 1965. – 100 с.
18. Шеремет А. П. Земельне право України : підручник / А. П. Шеремет. – Чернівці : ТОВ «Видавництво «Наші книги», 2008. – 632 с.
19. Кулинич П. Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні : монографія / П. Ф. Кулинич – К. : Логос, 2011. – 688 с.
20. Смовж К. О. Правове регулювання використання та охорони земель гірничодобувної промисловості : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / К. О. Смовж, Національна академія наук України інститут держави та права ім. В. М. Корещького. – К., 2013 – 222 с.

УДК 349.6

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАДР

Стрельник В.В., здобувач
кафедри екологічного права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Статтю присвячено питанню здійснення міжнародного екологічного контролю у сфері охорони надр. Обґрунтовується доцільність використання державою міжнародного досвіду створення дієвого механізму екологічного контролю у сфері охорони надр для формування ефективного правового інструменту екологічної політики із залученням недержавних організацій.

Ключові слова: міжнародний екологічний контроль, міжнародний договір, охорона надр, недержавні організації, міжнародні екологічні зобов'язання.

Статья посвящена вопросам осуществления международного экологического контроля в сфере охраны недр. Обосновывается целесообразность использования государством международного опыта по созданию действенных механизмов экологического контроля в сфере охраны недр для формирования эффективного правового инструментария экологической политики с привлечением негосударственных организаций.

Ключевые слова: международный экологический контроль, международный договор, охрана недр, негосударственные организации, международные экологические обязательства.

Strelnik V.V. LEGAL ASPECTS OF INTERNATIONAL ENVIRONMENTAL CONTROL IN THE SPHERE OF PROTECTION OF NATURAL SUBSOIL

The article is devoted to the implementation of norms of international ecological control in the sphere of mineral resources. It is proved expediency of using by government international experience of ecological control for subsoil protection and creating effective legal state ecological policy in that sphere together with nongovernmental organizations.

Key words: international ecological control, international agreement, guard of bowels of the earth, nongovernmental organizations, international ecological obligations.

Природний потенціал України – це екологічна система складової загальноєвропейських природних багатств. Так склалися, що історично й географічно Україна

інтегрована в європейське навколишнє середовище.

Враховуючи, що загострення екологічної ситуації в одній державі має одночасно за-